

Združenje žrtev okupatorjev
1941-1945 Kranj
Slovenski trg 1, p.p. 12
4000 Kranj

Poštnina plačana
pri pošti 4101 Kranj

»OPTIMIST«

št. 45

SEPTEMBER 2017

OB IZIDU PETINŠTIRIDESETE ŠTEVILKE »OPTIMISTA«

Pred vami je 45. št. biltena »OPTIMIST«, kjer vas seznanjamo z novicami, poročili in obvestili.

Ob tej priliki vas še vedno prosimo, da nam pošljete svoje spomine oz. zgodbe na čase, ko ste svoja mlada leta preživljali kot izgnanci daleč od svojega doma.

Čeprav so dogodki že zelo oddaljeni in niso preveč lepi, toda pozabiti se kljub temu ne smejo, pa tudi naši člani in vaši sotrpini te zgodbe radi berejo, saj se v njih vidijo tudi sami. Veseli bomo vseh vaših spominov.

ČLANI ODBOROV ZDRUŽENJA:

<u>Izvršni odbor</u>	<u>Nadzorni odbor</u>	<u>Častno razsodišče</u>
ROVAN FRANC STANE SLADIČ GERJEVIČ FRANC MIŠIČ JOŽICA KATNIK ANA PIRC JELKA GUSTINČIČ FRANC KARUN JANEZ KNEZ JOŽICA	ROVTAR STANA GERJEVIČ DARINKA KNEZ ANTON PODGORŠEK IVAN	GABRIJEL LOJZKA SINKOVIČ IVAN KUNČIČ VIDA

≈≈≈

OBVESTILO - DELOVNI ČAS in NASLOV SPLETNE STRANI

Pisarna Združenja bo tudi v letu 2017 odprta samo **dvakrat** na teden, in sicer v **PONEDELJEK in SREDO od 9,00 – 12,00 ure.**

Naš spletni naslov je: <http://www.zdruzenje-zrtev.si>

Kdor ima možnost lahko s pridom izkoristi dostop do spletne strani in se informira o našem delu.

OBVESTILO O PRESELITVI: Vse člane ZŽO, ki nas obiskujete v pisarni v Mestni občini Kranj obveščamo, da smo se preselili v sosednji prostor – soba št. 5, ker je prostor, v katerem smo bili, občina odstranila in priključila k hodniku pred dvorano. Vse ostalo je kot prej.

PLAČILO ČLANARINE:

Članarina za leto 2017 še naprej znaša **15,00 €** kamor je vključen tudi »OPTIMIST«. Lahko se plača v dveh obrokih.

Plačevanje članarine poteka na isti način kot doslej. Kranjčani in okoličani lahko plačajo v pisarni, ostali pa preko transakcijskega računa: 05100-8000057707 ali po poštni nakaznici.

IZVRŠNI ODBOR**ZADNJE NOVICE****Obisk groba Toneta Kristana ob prvi obletnici njegove smrti**

V maju smo na pokopališču Žale v Ljubljani obiskali grob, kjer je pokopan Tone Kristan, ki je umrl 7. maja 2016. v 89 letu starosti.

Bil je ustanovitelj ZŽO 1941-1945 Kranj in je bil njen dolgoletni predsednik. Njegovo odsotnost močno pogrešamo, predvsem zaradi njegove direktnosti zahtev do pravic žrtev vojnega nasilja in pa tudi zaradi njegovih dolgoletnih poznanstev z nemškimi zagovorniki poplačila vojne škode, ki jo je povzročil okupator na ozemlju Slovenije v letih 1941-1945.

Vse, ki prejemate naš bilten »Optimist« prosimo, da obvestijo tudi svoje prijatelje, znance in sorodnike, da imajo možnost spremljanja novic o našem delu tudi preko spletne strani. Tam lahko preberejo vsa tekoča dogajanja in kaj se v združenju dela.

Spletni naslov je: <http://www.zdruzenje-zrtev.si>

Člani in nečlani pa lahko komunicirajo z nami tudi po elektronski pošti, na naslovu: zzokranj@siol.net

Kot smo vas že obveščali v OPTIMISTU, da smo iz posnetega materiala o dogodkih med II. svetovno vojno v Posavsko – Obsoteljskem pasu, sedaj že uredili enourni film v slovenskem in nemškem jeziku.

Če koga zanimajo pripovedi žrtev iz teh krajev, lahko dobijo ta DVD pri našem Združenju. Cena tega DVD-ja je samo 10 € Za naročilo lahko kontaktirate na tel: 04 2373 553 ali po e-pošti: zzokranj@siol.net. Še naprej pa se bomo trudili urejati materiale za druge dele Slovenije...

RAZSTAVA V KOČEVJU - zaključena

Kot veste iz naših obvestil, se še vedno trudimo za postavitve razstav po različnih slovenskih krajih. Tokrat smo, po dolгих pogajanjih, le uspeli postaviti razstavo v Mestnem muzeju Kočevje in sicer kar 16 panojev. Otvoritev je bila 27.1.2017 in so se je udeležili tudi dijaki gimnazije Kočevje, ki so imeli nalogo, da napišejo spis o dogodkih na Kočevskem v času druge svetovne vojne. Otvoritve razstave se je udeležilo tudi pet naših članov iz Kranja, prisotni so bili tudi predstavniki ZB Kočevje in drugi. Franc Rovan, predsednik Združenja je opisal dogodke in predstavitev panojev. Kustosinja Mestnega muzeja Kočevje, gospa Jerbič, nam je po končani otvoritvi razkazala muzej, ki je res lepo urejen.

Razstava je bila na ogled vse do 31.maja 2017 in je bila dobro obiskana. Še posebno, ker je bila postavljena v prostoru v sami avli muzeja.

Razstava v Kočevju

Ponoven dopis predsedniku Vlade, gospodu Miru Cerarju in predsedniku državnega zbora, gospodu Milanu Brglezu:

Datum: 19.5.2017

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
Predsednik vlade gospod Miro Cerar
Gregorčičeva 20-25
1000 LJUBLJANA

Spoštovani

Ugotavljamo, da nobena vlada v samostojni Sloveniji po osamosvojitvi, ni sprejela zakona o poplačilu materialne vojne škode iz II. svetovne vojne, kakor je bilo v Zakonu o žrtvah vojnega nasilja z leta 1996 določeno, in sicer, da omenjeni zakon materialne vojne škode ne obravnava zato, ker bo o materialni vojni škodi sprejet posebni zakon, le-tega pa nobena vlada ni dala v procedure za sprejem v DZ.

Naše združenje je v letu 2016 in 2017 poslalo več dopisov na Vlado in državni zbor in tudi vsem poslanskim skupinam v DZ, s predlogom osnutka zakona o poplačilu materialne vojne škode v seznanitev njegove vsebine ter vaše mnenje ali je tak osnutek zakona primeren za nadaljnji

o proceduro in sprejem v DZ.

Zelo žalostno in resnično! Nihče se do sedaj na naš poslan osnutek zakona ni odzval. Očitno smo mi v našem združenju, kot žrtve II. svetovne vojne za vas moteči, tako kot tudi člani ZZB za vrednote NOB. Na RTV smo videli, kako je gospod Mahnič grozil z varnostniki gospodu Turenšku, kot predsedniku ZZB za vrednote NOB Slovenije.

Vse tiste državne institucije, ki bi že takoj po osamosvojitvi morale poskrbeti, da bi se ta pereč problem materialne vojne škode rešil, se do tega velikega problema ignorantsko in neodgovorno obnašajo.

Sedanja vlada Mira Cerarja ima veliko politično moč v parlamentu in pričakujemo, da bo omenjeni osnutek zakona dala v proceduro za sprejem v parlamentu.

Ne glede na dosedanjo vašo ignoranco do nas žrtev II. svetovne vojne, vas sedaj opozarjamo, da pričnete takoj ukrepati na tem problemu, da se ta pereč problem materialne vojne škode še v tej vladi reši.

Sicer nameravamo na prvem razširjenem sestanku Izvršnega odbora našega Združenja predlagati protestno ukinitvev združenja, in prenehati delovati kot društvo s posebnim pomenom. Naš arhiv pa vam bomo dostavili na Vlado.

Kljub slabim izkušnjam glede sodelovanja med nami in vami, pričakujemo **pismen odgovor**, kdaj boste pričeli z delom na tem problemu. Še vedno smo pripravljeni sodelovati.

S spoštovanjem

Predsednik
Franc Rovan

Odgovor generalnega sekretarja Vlade RS na naš dopis:

Ministrstvo za pravosodje

Številka: 49201-1/2017/2
Datum: 20. 6. 2017

Na podlagi prvega odstavka 7.a člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01 (23/02 – popr.), 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14) vam odstopamo:

- ***Pobudo Združenja žrtev okupatorjev 1941–1945 Kranj za sprejetje zakona o poplačilu materialne vojne škode iz II. svetovne vojne***

Prosimo vas, da posredovano pobudo proučite, pripravite ustrezen odgovor in ga v roku 15 dni pošljete Združenju žrtev okupatorjev 1941–1945 Kranj ter nam v vednost. V odgovoru se sklicujte na številko tega dokumenta.

Miha Bizant
sekretar

V vednost:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Ministrstvo za finance
- Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije

- Sektor za delo delovnih teles in svetov vlade
- Združenje žrtev okupatorjev 1941–1945 Kranj

V nadaljevanju pa vam posredujemo zadnji odgovor z dne 25.7.2017 na zgoraj navedene dopise:

**ZDRUŽENJE ŽRTEV OKUPATORJEV
1941-1945 KRANJ**

Številka: 007-161/2012/74

Datum: 25. 7. 2017

Zadeva: Pobuda za sprejetje zakona o poplačilu materialne vojne škode iz II.svetovne vojne – pojasnilo

Zveza: Dopis Generalnega sekretariata Vlade, št. 49201-1/2017-2 z dne 20. 6. 2017

Spoštovani,

z gornjim dopisom nam je Generalni sekretariat Vlade v reševanje odstopil vašo pobudo za sprejetje zakona o poplačilu materialne vojne škode iz II. Svetovne vojne. Po proučitvi vaše pobude sporočamo, da se je Vlada Republike Slovenije na 78. redni seji do tega vprašanja celovito že opredelila v Odgovoru na poslansko pobudo Ive Dimic v zvezi z sprejemom predloga zakona, ki bo podlaga za povračilo premoženjske škode oškodovancem druge svetovne vojne, s katerim smo vas z našim dopisom, št. 007-61672012/57 z dne 5. 5. 2017 tudi seznanili.

Ker od sprejema odgovora vlade pri posameznih ministrstvih niso nastale nobene nove okoliščine, ki bi omogočale sprejetje drugačne odločitve, še vedno velja stališče, da upošteva tretji odstavek 50. člena Ustave in pomembno povezano ustavno sodno, sodno in mednarodno prakso, priprava besedila predloga navedenega zakona ni obveznost Republike Slovenije.

Prav lepo pozdravljeni.

mag. Evelin PRISTAVEC TRATAR
generalna direktorica

V vednost:

- Generalni sekretariat Vlade, e-naslov: gp.gs@gov.si,
- Ministrstvo za finance, e-naslov: gp.mf@gov.si,
- Ministrstvo za zunanje zadeve, e-naslov: gp.mzz@gov.si,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, e-naslov: gp.mdds@gov.si.

OBISKI NAŠIH ČLANOV

Vsak mesec obiščemo vsaj 2-3 člane, ki praznujejo rojstni dan. Obiskov so zelo veseli in nam ob tej priliki povedo marsikatero zgodbo iz časov, ko so bili izgnani ali v pregnanstvu. Prav vsakemu, ki praznuje v določenem mesecu in ga ne moremo obiskati, pa pošljemo pisne čestitke.

Aprila smo za rojstni dan obiskali Jerič Franca iz Štefanje gore

Prav tako smo v aprilu obiskali gospo Krmelj Milko iz Kranja

V maju smo bili na obisku pri Lindič Alojziji na Jesenicah

V juniju pa smo za rojstni dan obiskali Vido Kunčič iz Zg. Dupelj

V avgustu smo obiskali gospo Csipö Marijo iz Kranja

UMRLI ČLANI V LETU 2017

	datum roj.	stanujoč	umrl/a
Celinšek Franc	13.02.1930	Razgled 22, Piran	Marec 2017
Močnik Drago	05.02.1939	Golnik 6, Golnik	April 2017
Čater Andrej	15.11.1940	Praše 49, Mavčiče	Maj 2017
Žnidar Janez	16.01.1934	Hrastje 117, Kranj	Avgust 2017

Ponovno prosimo vse člane in njihove sorodnike, da nas obveščate o spremembah naslovov ter o umrlih. Podatke rabimo za urejanje članstva.

ZBIRKA SPOMINOV NA IZGNANSTVO

Vsi, ki prejimate našo publikacijo »Optimist« veste, da poleg vseh obvestil in dogodkov, ki so se zgodili v določenem obdobju, na koncu vedno objavimo tudi eno zgodbo ali pesem, ki jo je napisal kdo od naših članov in opisuje doživljanja in zgodbe iz časa izgnanstva in po vrnitvi v domovino.

Teh zgodb smo objavili že kar nekaj, pa verjamemo, da vas je še veliko, ki bi lahko kaj povedali, oz. napisali v zvezi z dogodki in občutji v tistem času. Zato ponovno prosimo, napišite ali pa povejte mlajšim da bodo zapisali te spomine, da se ta polpretekla zgodovina ne bo pozabila, in da bodo naši zanamci seznanjeni s takratnimi dogodki.

Vse do sedaj objavljene zgodbe pa bomo v kratkem natisnili v enem zvezku, ki ga boste tudi prejeli.

SPOMINI, KI NAJ SE ZAPIŠEJO IN SE NE SMEJO POZABITI:

Zgodba govori o družini Slokan, ki je bila v taborišču Ilsenburg. Zapisala jo je ZOFIJA DERČA iz Hrastnika

Živeli smo v Hrastniku, starša in šest otrok. Oče Franc je bil knap, mati gospodinja. Starejša hči Anica je že tudi delala v fabriki. Mati Ana je pomladi leta 1942 umrla za kapjo, tako da je oče ostal sam z otroki. Sestra Anica (rojena leta 1923) je sodelovala s partizani in v odporniškem gibanju. Okupator jo je zaprl v celjski stari pisker. 29. julija 1942 pa je bila tam ustreljena.

Ob dveh zjutraj 5. avgusta 1942 je vermahtšaft – naš sosed – Slovenec, udaril na naša vrata. Oče in pet otrok smo vzeli s seboj najnujnejše. S tovornjakom so nas odpeljali v Celje, na okoliško šolo. Tu so nas ločili od očeta in starejšega brata Francija. Oba so okupatorske oblasti 10. avgusta poslale v taborišče Auschwitz. Od tam se je vrnil samo brat. Oče je bil 9. septembra 1942 ubit. Franci se je spominjal, da so stali taboriščniki v vrstah, ko je moral oče, ki je stal poleg sina, izstopiti iz vrste – kakor tudi mnogi drugi – takrat je očeta videl zadnjič. Brat Franci je bil jeseni 1943 deportiran v Ilsenburg. Naredil je prošnjo, da so tudi nas, ostale Slokanove otroke iz drugih taborišč, pripeljali v Ilsenburg, da smo bili tako skupaj.

Nas štiri (Zofko, Dragico, Justiko in Stankota) so najprej deportirali v Fronleiten v Avstrijo, tu pa spet razdelili: midve z Dragico sva bili v Eisenštajnu, Seligenportnu,

Špajnhartu in nazadnje v Ilsenburgu. Justika in Stanko pa sta bila v Seligenporten, Saldenburg, Kastl Amberg, Neumarkt in nazadnje v Ilsenburgu. V Ilsenburgu je bilo že veliko slovenskih internirancev, ki so prišli iz Auschwitza. Nekateri od teh so bivali v taborišču, nekateri tudi zunaj njega, pač kjer so delali. Delali smo vsi in tukaj ostali do konca vojne.

Jaz sem šivala. Na gradu je bila šivalnica. Delali smo tudi vojaške uniforme. Franci je delal v lesarski delavnici, Dragica je pomagala pri negi majnih otrok. Lagerfirer, gospod Ronecker, je bil dober človek. Otroci smo se mu za njegov rojstni dan zahvalili tako, da je Franci naredil lep "blumenštender" (stojalo za rože).

Hrana v lagru je bila v glavnem zelenjava, veliko kolerabe, ob nedeljah pa malo mesa v omaki. V kuhinji je kuhala Slovenka – Stamperlova mama (prišla je iz Auschwitza) in v Ilsenburgu je imela tudi dve hčeri. Čistili smo sami, tudi okolico lagra. Tisti, ki so prišli v Ilsenburg iz Auschwitza, so lahko ob sobotah igrali na instrumente, ki so jih dobili od doma. Redili smo tudi prašiča, za osebje lagra.

Taborišče v Ilsenburgu je bilo zelo človeško, napram taborišču v Seligenportu, kjer je bil lagerfirer esesovec brez roke in je bil zelo "žleht". Vendar lager je lager, je tujina – ni dom. Bio nam je zelo hudo, ker nismo imeli več staršev in ne sestre Anice. Slovenci v lagru Ilsenburg smo se sprijateljili. Rodile so se tudi simpatije. Tu sem spoznala svojega kasnejšega moža. Jože Derča je septembra 1943 prišel v Ilsenburg iz Auschwitza. Lagerfirer mu je odredil delo pri pošti – imel je na skrbi konje, ker je delal še na kmetiji Basse.

Veliko let po vojni je Jože Derča vzpostavil pisni kontakt z družino Basse. Z veliko interniranci – Slovenci, smo tudi pozneje v domovini ohranili prijateljske vezi in se pogosto srečevali. Od takrat še vedno prijateljujem s Povše Milko (roj. Zajc) – ona je delala zunaj lagra pri prodaji kuriva. Vipotnik Fanika (poročena Raček) je tudi šivala na gradu; za prašiča je skrbela Lamez Trezika, Lacko Lizika je hodila ven pomagat družinam. V lagru so bili še Vodovnik Janez, Štorman Jože (oba sta že pokojna), pa Dobrotin Zefka, Čeplak Anka in Zofka – vsi smo se dobro razumeli.

Doživeli smo tudi bombardiranja. Takrat smo stekli v klet, glave smo tiščali v zaboje in bilo nas je zelo strah. Še bolj pa nas je bilo strah, ko smo bili ob bombardiranju zunaj. Takrat smo stekli v bližnje grmovje. Okrg nas je pokalo – k sreči ni bil nihče ranjen. Ob enem od teh bombardiranj je bila ubita interniranka Šergan Lidija, ko je šla ven na delo.

V Ilsenburgu smo bili do konca vojne. Domov v Hrastnik smo se vrnili 14. avgusta 1945. Doma nas je čakalo prazno stanovanje.

